

	ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363 Yıl: 18 Sayı: 49 Nisan 2025 Yayın Geliş Tarihi: 02.01.2025 Yayına Kabul Tarihi: 20.04.2025 DOI Numarası: https://doi.org/10.14520/adyusbd.1612243 Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article Atıf/Citation: Gencal Öztürk, R. Z. ve Sünter Eroğlu, N. (2025). Öğretmenlerin Tekstil Sürdürülebilirliği Konusundaki Bireysel Tutumlarının Değerlendirilmesi. <i>Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi</i>, (49), 135-170.
---	--

ÖĞRETMENLERİN TEKSTİL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ KONUSUNDAKİ BİREYSEL TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

Rukiye Zeynep GENCAL ÖZTÜRK Nilşen SÜNTER EROĞLU*****

Öz

Bu çalışma, lise düzeyinde görev yapan öğretmenlerin tekstil sektöründeki sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm konularındaki bireysel tutumlarını inceleyerek, bu tutumların öğrencilere yansıma biçimlerini ve farkındalık oluşturma potansiyelini değerlendirmektedir. Moda endüstrisinin çevresel etkilerinin artması ve hızlı tüketim alışkanlıklarının doğa üzerindeki baskısı karşısında, eğitimcilerin sürdürülebilir yaşam tarzlarını benimseyip öğrencilere örnek olma rolleri kritik önem taşımaktadır. Araştırmanın temel amacı, öğretmenlerin sürdürülebilirlik konusundaki bireysel tutumlarının, okul ortamındaki davranışlarına yansiyarak öğrenciler üzerinde farkındalık yaratma potansiyelini değerlendirmektir. Öğretmenlerin kişisel yaşantılarında benimsedikleri sürdürülebilir uygulamaların, öğrencilere aktardıkları değerler üzerinde belirleyici olabileceği öngörülmektedir. Araştırmada, Biften Okulları'nda görev yapan toplam 378 lise öğretmeni örneklem olarak seçilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmış; elde edilen veriler, SPSS 26 paket programı ile istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Araştırma

* Bu çalışma için Haliç Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 29.01.2025 tarih 01 sayılı yazı ve 01 karar numarası ile etik kurul izni alınmıştır.

** Dr., Haliç Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, ozozturk99@gmail.com, İstanbul/Türkiye

*** Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, nilseneroglu@halic.edu.tr, İstanbul/Türkiye

sonuçları, öğretmenlerin çoğunluğunun sürdürülebilir tekstil ürünlerine olumlu yaklaştığını, fiyatlandırma stratejilerinin gözden geçirilmesi ve sürdürülebilir tekstil ürünlerinin erişilebilirliğinin artırılması gerektiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: *Sürdürülebilirlik, Tekstil, Eğitim, Moda*

EVALUATION OF TEACHERS INDIVIDUAL ATTITUDES ON TEXTILE SUSTAINABILITY

Abstract

This study examines the individual attitudes of high school teachers on sustainability and recycling in the textile industry and evaluates the reflection of these attitudes on students and their potential to raise awareness. In the face of increasing environmental impacts of the fashion industry and the pressure of fast-paced consumption habits on nature, the role of educators in setting an example for students by adopting sustainable lifestyles is critical. The main purpose of the research is to evaluate the potential of teachers' individual attitudes towards sustainability to raise awareness on students by reflecting their behaviours in the school environment. It is foreseen that the sustainable practices adopted by teachers in their personal lives can be decisive on the values they convey to students. In the study, a total of 378 high school teachers working in Bilfen Schools were selected as a sample. Survey technique was used as the data collection method; The obtained data were statistically analysed with SPSS 26 package program. The results of the research showed that many teachers have a positive approach to sustainable textile products, pricing strategies should be reviewed, and the accessibility of sustainable textile products should be increased.

Keywords: Sustainability, Textile, Education, Fashion

1. GİRİŞ

18. ile 19. yüzyılların Batı sanayi devrimi ve fosil yakıtlar içindeki enerjinin engin büyüme potansiyelini kullanmaya başladı. 1973 ve 1979 enerji krizleri küresel toplumun yenilenemez enerji kaynaklarına ne ölçüde bağımlı olduğunu gözler önüne sermiştir (Wikipedia, 2025). Bu bağımlılık doğa ve insan ilişkisini bir araya getirmiştir. İnsanlığın doğaya vermiş olduğu zararların getirisi olarak kabul edilen

sürdürülebilirlik, doğanın yoksulluğunu azaltmak ve dünyadaki eşitliği sağlamak amacıyla doğaya zarar vermeyen teknolojilerin çıkarılmasına zemin hazırlamıştır. Doğal kaynakların sınırlı olması ve artan insan nüfusunun ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamayacağı konusu, 1800'lerin başlarında İngiliz politik ekonomist Thomas Malthus'un çalışmalarıyla gündeme gelmiştir. Sürdürülebilir kalkınma olarak adlandırılan bu kavram, ilk kez 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun hazırladığı raporda yer almıştır. O tarihten itibaren sürdürülebilirlik kavramı, çevre ile doğrudan ilişkilendirilerek daha işlevsel hale getirilmiştir (Gedik, 2020). Birleşmiş Milletler'in 2005-2014 yıllarını Sürdürülebilir Gelişme Odaklı Eğitim Dönemi olarak ilan etmesi ve 2014 raporunda, eğitimin yalnızca bir amaç değil, aynı zamanda küresel kalkınma hedeflerine ulaşmada önemli bir araç olduğunu vurgulaması, eğitim sisteminin 2015 sonrası sürdürülebilir gelişme hedeflerindeki rolünü ön plana çıkarmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının da Temel Eğitim Genel Müdürlüğü ve Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından bu yaklaşımı uyguladığı görülmektedir (Öztürk, 2017:1-11).

Moda endüstrisi, küresel ölçekte çevreye en fazla zarar veren ikinci sektör olarak öne çıkmaktadır. Özellikle hızlı moda, yüksek üretim ve tüketim hızından dolayı, 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını %50 artırarak dünya genelindeki toplam karbon emisyonlarının %8'inden ve küresel atık suyun %20'sinden sorumlu olacaktır (Bailey vd.,2022). Tekstil tüketiminin artışı çevresel bir kriz yaratmakta olup, sürdürülebilirlik için tüketimin azaltılması, kapsamlı atık yönetimi stratejilerinin benimsenmesi ve geri dönüşümün yaygınlaştırılması gerekmektedir (Nemeša vd.,2024). Tekstil ve moda dahil tüm tüketim göz önüne alındığında alanda yatırım yapılan başlıca konunun sürdürülebilirlik ve gelişim odaklı olduğu görülmektedir. (Gürcüm & Yüksel, 2012:49). Günümüzde doğanın kaynaklarını yenileme kapasitesi, insanlığın artan ve hızlanan tüketim talebine karşılık verememektedir. Özellikle moda sektöründe, günümüzde "hızlı moda" anlayışı çerçevesinde neredeyse her ay güncellenen koleksiyonlarla sürekli tüketime dayalı

bir üretim modeline dönüşmüştür (Öymen ve Kocabay,2024:118) Dünyada her yıl tahmini olarak 92 milyon ton tekstil atığı çıkmakta ve yine çok fazla çevre kirliliğine sebep olmaktadır, bu da üretim hızının ve adetlerinin artmasıyla normal değerlerin üzerinde hava kirlilikleri görülmektedir (Çetin & Tezcan, 2022:855). Hızlı moda düşük maliyet ve yüksek hızla kitlelere ulaşırken, artan atık ve kısa ömürlü ürünlerle sürdürülebilirliğe zarar vermektedir. Buna karşılık yavaş moda, kaliteli ve uzun ömürlü üretimi merkeze alarak çevresel, toplumsal ve ekonomik boyutlarıyla sürdürülebilirliği hedefleyen bir alternatif sunmaktadır (Onay ve Arslan,2023). Sürdürülebilir moda ilk olarak 1960'larda tüketicilerin giyim üretiminin çevre üzerindeki etkisinin farkına varması ve endüstrinin uygulamalarını değiştirmesini talep etmesiyle ortaya çıkmıştır (Jung & Jin, 2014:510-519). Eko-moda ilk başta olumsuz olarak algılansa da 1980'lerde/1990'larda ortaya çıkan kürk karşıtı kampanyalarla bu durum değişti, ardından 1990'ların sonlarında etik giysilere ilgi duyuldu. Etik moda, adil çalışma koşulları, sürdürülebilir bir iş modeli (Joergens,2006:365), organik ve çevre dostu malzemeler (İsmayilova & Silvius, 2021:54-80) sertifikalar ve izlenebilirlik ile (Henninger. 2015:6018) ilişkilidir.

Araştırmada tekstil alanında sürdürülebilirlik konusunun seçilmesinin temel nedenleri aşağıda açıklanan çevresel, etik ve toplumsal dinamiklere dayanmaktadır:

Artan tüketici bilinci de bu alandaki çalışmaları motive etmektedir. Günümüz tüketicileri, satın aldıkları tekstil ürünlerinin çevresel ve etik etkilerinin daha fazla farkına varmakta; bu farkındalık, moda endüstrisini çevre dostu ve sorumlu üretim modellerine yönelmeye zorlamaktadır. Bu bağlamda, sürdürülebilir tekstil araştırmaları hem sektörün dönüşümüne katkı sağlamakta hem de çevresel ve toplumsal refahın geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Bu çalışma, lise düzeyinde görev yapan öğretmenlerin sürdürülebilirlik konusundaki bireysel tutumlarını ve bilinç düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel çıkış noktası, eğitimcilerin bireysel değer ve yaklaşımlarının, sürdürülebilirlik

kavramının eğitim ortamlarında yer bulması ve öğrencilerde çevresel farkındalık gelişimi açısından belirleyici bir rol oynayabileceği varsayımına dayanmaktadır. Bu doğrultuda, öğretmenlerin sürdürülebilirlik ilkelerine yönelik bilgi düzeyleri, tutumsal yaklaşımları ve bu yaklaşımları incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların, eğitim politikaları ve öğretmen yetiştirme programlarında sürdürülebilirlik temelli içeriklerin geliştirilmesine katkı sağlayacağı ve öğretmenlerin bu alandaki rolünü daha görünür kılacağı öngörülmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmada öğretmenlerin sürdürülebilirlik konusundaki bireysel tutumlarının öğrenciler üzerindeki farkındalık yaratma potansiyelinin değerlendirilmesi için araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Sürdürülebilir tekstil ve geri dönüşüm konularında ne kadar bilgi sahibi oldukları, alışveriş tercihlerinde geri dönüşümden kazanılan ham maddeyle üretilen ürünleri tercih edip etmemeleri, geri dönüşüm hakkındaki bilgi ve tutumları, hızlı moda ya bakış açıları, ambalaj ve etiket in sürdürülebilir tekstil ve geri dönüşüm açısından önemine dair bilgiye sahip olup olmadıkları ,onar ma, kurtarma, dönüştürme gibi tüketici odaklı olan geri dönüşüm zincirine katkı sağlayacak davranışlarda bulunup bulunmadıkları, öğretmenlik yaptıkları kurumdaki öğrenci davranışlarının gözlemlenmesi sonucunda geri dönüşümün okul içindeki işleyişi, bu eğitimin yeterli olup olmadığı, öğrenci farkındalığı gibi konulardaki fikir ve tutumları incelenmiştir. Toplamda 200 ve üzeri katılımcıya ulaşmak amacıyla, Google Form aracılığıyla anket formu dağıtılmış ve bu sayede geniş bir öğretmen kitlesiyle etkileşim sağlanmıştır. Google Form 'un kullanımı, veri toplama sürecini kolaylaştırmış ve katılımcılara online bir ortam üzerinden rahatça yanıt verme olanağı sunarak, araştırmanın kapsayıcılığını artırmıştır.

Araştırmada evren, araştırma sorularına yanıt bulmak amacıyla ölçüm yapılması gereken tüm bireyler veya nesnelerden oluşan geniş bir topluluktur. Örneklem,

veri toplamak amacıyla incelenen evrenin belirli ve sınırlı bir bölümüdür (Garip,2023:5). Bu çalışmanın evreni, Türkiye’de farklı şehirlerdeki Bilfen Okulları’nda lise kademesinde görev alan öğretmenleri kapsamaktadır. Evren, araştırmının genellemelerini ve sonuçlarını doğrudan etkileyen, üzerinde çalışılan konu ile ilgili olan tüm bireyleri içermektedir. Evreni belirlemek için yapılan seçim, öğretmenlik mesleğini fiilen yapan öğretmenler yapılmıştır. Evren öğretmenlik mesleğini fiilen yapan bireyleri temsil etmektedir. 2023-2024 öğretim yılında Türkiye’de lise kademesinde görev yapan 397000 civarında öğretmen olduğu bilinmektedir (MEB, 2025). Anket çalışması ise bu evrenden tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilen gönüllü 378 kişiyi içermektedir. Bu örneklem, evrenin bir yansıması olmaya çalışarak, öğretmenlerin sürdürülebilirlik konusundaki bilinç düzeylerini ölçmek ve bireysel tutumlarının öğrencilerde farkındalık yaratma potansiyelini değerlendirmek amacıyla çeşitli alt grupları içermektedir. Örneklem= n/N formülüne göre seçilmiştir. (Özen ve Gül, 2007:411)

Örneklem grubuna alınan lise öğretmenlerinin %44’ünü erkekler, %56’sını ise kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %66,4’ü lisans düzeyinde, %31,0’lık bir kesim yüksek lisans derecesinde, %2,6’lık bir Doktora düzeyinde eğitim alan bireylerdir. Örneklemde katılımcıların yaşadıkları şehirlere göre dağılımı incelendiğinde, İstanbul %36,5, İzmir %14,0, Ankara %13,2, Antalya %10,1, Gaziantep %7,4, İskenderun %7,1, Kayseri %6,3 ve Bursa %5,3 oranında temsil edilmektedir. Örneklemde katılımcıların branşlarına göre dağılımı incelendiğinde, Matematik %18,8, Türk Dili ve Edebiyatı %13,0, Fizik %9,3, Biyoloji %8,5, Kimya %8,5, Rehberlik %6,9, İngilizce %6,6, Beden Eğitimi %5,6, Tarih %4,2, Coğrafya %4,0, Felsefe %2,9, Almanca %2,9, Din Kültürü %2,6, Bilgisayar %2,4, Görsel Sanatlar %1,9, Müzik %1,3 ve Fransızca %0,8 oranında temsil edilmektedir. Ankete katılanların medeni durumlarına göre dağılımı incelendiğinde, %70,9’u evli, %29,1’i ise bekâr olarak temsil edilmektedir. Katılımcıların çocuk sahipliğine göre dağılımı incelendiğinde, %38,9’u çocuğu olmadığını belirtirken, %35,2’si bir çocuğa

sahiptir. Katılımcıların %23,5'i iki çocuğa sahipken, %2,4'ü üç veya daha fazla çocuğa sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Lise seviyesinde ders veren öğretmenleri sürdürülebilirlik hakkındaki davranışları, bilgilerini ve tüketici tutumlarını belirlemek amacı ile anket formu hazırlanmıştır. İlk bölümde katılımcıların yaş, cinsiyet, yaşadıkları şehir, eğitim durumu, medeni durumları, değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımları incelenmiştir. İkinci bölümde, 29 adet soru, öğretmenlerin sürdürülebilirlik algısını ölçmek amacıyla 5'li Likert ölçek modeline göre oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda anket yardımı ile elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirilmesi bilgisayar ortamında SSPS 26 paket programından yararlanılarak hazırlanmıştır. Elde edilen verilerin türüne göre frekans, yüzde dağılım değerleri ve Ki-Kare testleri uygulanmıştır.

2.BULGULAR

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda elde edilen veriler ve yorumları aşağıda yer almaktadır. Çalışmada, Tablo 3 “Tekstil giyim ürünlerini yalnız ihtiyacım olduğu zaman satın alırım”, Tablo 5 “Tekstil ürünlerinde sürdürülebilirlik hakkında bilgi sahibiyim” ve Tablo 9 “Sürdürülebilirliği destekleyen geri dönüştürülmüş tekstil ürünlerinin ambalajlarının da geri dönüşüme uygun olması gerektiğini düşünüyorum” ifadelerine ilişkin katılımcı görüşleri, cinsiyet değişkeni üzerinden Ki-Kare testi ile analiz edilmiştir. Cinsiyet, tüketici tutum ve davranışlarını biçimlendiren belirleyici sosyo-demografik değişkenlerden biri olup, sürdürülebilirlik kavramına yönelik toplumsal farkındalık düzeyinin anlaşılması açısından analize dahil edilmiştir.

Tablo 1. Ev Tekstil Ürünlerini Yalnız İhtiyacım Olduğu Zaman Satın Alırım Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	217	57,41
Kesinlikle katılıyorum	97	25,66
Katılmıyorum	47	12,43
Kesinlikle katılmıyorum	7	1,85
Kararsızım	10	2,65
Toplam	378	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi lise öğretmeninin katılmış olduğu ankette, Ev tekstil ürünlerini yalnız ihtiyacım olduğu zaman satın alırım sorusuna öğretmenlerin %57,41’i “katılıyorum” %25,66’sı “kesinlikle katılıyorum” katılımcıların yanıtının ihtiyaç doğrultusunda alışveriş eğiliminde olduklarını görmekteyiz.

Tablo 2. “Tekstil Giyim Ürünlerini Yalnız İhtiyacım Olduğu Zaman Satın Alırım” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	160	42,33
Kesinlikle katılıyorum	58	15,34
Katılmıyorum	93	24,60
Kesinlikle katılmıyorum	40	10,58
Kararsızım	27	7,14
Toplam	378	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan lise öğretmenlerinin %42,33’ü “katılıyorum” %15,34’ü kesinlikle katılıyorum yanıtını tekstil giyim ürünlerini ihtiyaçları doğrultusunda satın aldığını belirtmişlerdir. Bu yaklaşım, gereksiz tüketimin azaltılmasına ve doğal kaynakların korunmasına katkı sağlayabilir. Ancak, kararsız olan ve katılmayan katılımcıların da oranının yüksek olduğu dikkate alındığında, sürdürülebilir moda farkındalığının artırılması ve tüketicilerin bilinçlendirilmesi için daha fazla çalışma yapılması gerektiğini söylenebilir.

Tablo 3. “Tekstil Giyim Ürünlerini Yalnız İhtiyacım Olduğu Zaman Satın Alırım” Ki-Kare Testi Test Değerleri

	Değer	Serbestlik Derecesi (df)	Anlamlılık Düzeyi (Asimptotik Anlamlılık, 2 yönlü)
Pearson Ki-Kare	47,114 ^a	4	,021
Olabilirlik Oranı	50,044	4	,013
Doğrusal-Doğrusal İlişki	44,236	1	,004
Geçerli Vaka Sayısı	378		

Hiçbir hücre (%0,0) beklenen değeri 5'in altında olan frekans içermemektedir. En düşük beklenen değer 11,79'dur.

Tablo 3.'te en düşük beklenen değerin 11,79 olarak hesaplanması, Ki-Kare testinin temel varsayımlarından biri olan "beklenen frekansların yeterli düzeyde olması" koşulunun sağlandığını göstermektedir. Beklenen frekansların yeterli olması, testin geçerliliğini ve elde edilen sonuçların istatistiksel açıdan güvenilirliğini desteklemektedir. Ayrıca $p < 0,05$ olduğu için ihtiyaç halinde satın alma üzerinde durumu cinsiyet üzerinde anlamlı bir ilişki oluşturmuştur.

Tablo 4. “Tekstil Ürünlerinde Sürdürülebilirlik Hakkında Bilgi Sahibiyim” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	195	51,59
Kesinlikle katılıyorum	44	11,64
Katılmıyorum	58	15,34
Kesinlikle katılmıyorum	9	2,38
Kararsızım	72	19,05
Toplam	378	100,0

Tablo 4'te verilen cevaplar doğrultusunda araştırmaya katılan lise öğretmenlerinin %51,59'u “katılıyorum” cevabını vererek tekstil ürünlerinde sürdürülebilirlik hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Ancak, %15,34'lük bir kesim bu konuda bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Bu verilere göre, tüketicilerin tekstil

ürünlerinin sürdürülebilirliği hakkında daha fazla bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünebiliriz.

Tablo 5. “Tekstil Ürünlerinde Sürdürülebilirlik Hakkında Bilgi Sahibiym” Sorusunun Ki-Kare Testi Test Verileri

	Değer	Serbestlik Derecesi (df)	Anlamlılık Düzeyi (Asimptotik Anlamlı 2 yönlü)
Pearson Ki-Kare	13,447 ^a	4	,009
Olabilirlik Oranı	13,540	4	,009
Doğrusal-Doğrusal İlişki	12,073	1	,001
Geçerli Vaka Sayısı	378		

1 hücre (%10,0) beklenen değeri 5’in altında olan frekans içermektedir. En düşük beklenen değer 3,93’tür.

Tablo 5 incelendiğinde, $p < 0.05$ ’ten küçük olması, sürdürülebilirlik hakkında bilgi sahibi olmanın cinsiyet üzerinde anlamlı bir ilişki olduğunu gösterir. Diğer bir ifade ile yöneltilen soru cinsiyetler üzerinde farklı cevaplar alınmasına sebep olmuştur. %10’luk bir hücrede beklenen frekansın 5’ten büyük olması” kuralının hafif bir şekilde ihlal edilmiştir ancak minimum değer 3,93 olduğu için sonuç genel olarak geçerli kabul edilebilir.

Tablo 6. “Geri Dönüştürülmüş veya Organik Tekstil Ürünlerinin Daha Çevre Dostu Olduğunu Düşünüyorum” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	205	54,23
Kesinlikle katılıyorum	144	38,10
Katılmıyorum	9	2,38
Kesinlikle katılmıyorum	2	0,53
Kararsızım	18	4,76
Toplam	378	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin geri dönüştürülmüş veya organik tekstil ürünlerinin daha çevre dostu olduğunu düşünüyorum ifadesi

sorusuna %54,23'ü “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuç, tekstil endüstrisi ve tüketiciler arasında çevre dostu üretim ve tüketim trendlerinin arttığına işaret edebilir. Bununla birlikte, bu fikre %2,38'i “katılmadığını”, %0,53'ü “kesinlikle katılmadığını” belirtmiştir ve bu da konu hakkında daha fazla farkındalık yaratma konusunda önem teşkil etmektedir. Bu sonuçlar, tekstil endüstrisi ve tüketiciler arasında çevre dostu üretim ve tüketim trendlerine yönelik daha fazla çalışmanın yapılması gerekmektedir.

Tablo 7. “Alışveriş Yaparken Çevreye Karşı Sürdürülebilirliği Destekleyen Firmaları Öncelikli Olarak Tercih Ederim” Anket Sonuçlarının Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	192	50,79
Kesinlikle katılıyorum	52	13,76
Katılmıyorum	60	15,87
Kesinlikle katılmıyorum	7	1,85
Kararsızım	67	17,72
Toplam	378	100,0

Tablo 7’de Ankete katılan öğretmenlerin %50,79’u “katılıyorum” %13,76’sı “kesinlikle katılıyorum” ifadesini tercih etmişlerdir. Sürdürülebilirliği destekleyen firmaları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Çevre bilincinin arttığını ve tüketicilerin alışveriş tercihlerinde çevresel faktörleri göz önünde bulundurdıklarını düşünebiliriz. Diğer yandan, kararsız olan ve katılmayan katılımcıların toplam oranı (%33,59), bu konuda henüz bir fikirleri olmadığını veya bu faktörleri alışveriş tercihlerinde belirleyici olarak görmediklerinin işareti olarak düşünebiliriz. Bu sonuçlar, firmaların çevreye duyarlılıklarını artırmaları ve tüketicilere bu konuda daha fazla farkındalık yaratmaları gerektiğini açıkça göstermektedir.

Tablo 8. “Sürdürülebilirliği Destekleyen Geri Dönüştürülmüş Tekstil Ürünlerinin Ambalajlarında Geri Dönüşüme Uygun Olması Gerektiğini Düşünüyorum” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	169	44,71
Kesinlikle katılıyorum	195	51,59
Katılmıyorum	5	1,32
Kesinlikle katılmıyorum	2	0,53
Kararsızım	7	1,85
Toplam	378	100,0

Tablo 8’de, Sürdürülebilirliği destekleyen geri dönüştürülmüş tekstil ürünlerinin ambalajlarının da geri dönüşüme uygun olması gerektiğini düşünüyorum sorusuna %47,71’i “katılıyorum”, “%51,59’u kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt verilmiş, ürün ambalajlarının da geri dönüşüme uygun şekilde üretilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ürün ambalajlarının geri dönüşüme uygun şekilde tasarlanması, sürdürülebilir kalkınma ve çevresel koruma açısından kritik bir öneme sahiptir. Ambalaj atıklarının geri dönüşümü, atık yönetimi stratejilerinde temel bir bileşen olup, kaynakların verimli kullanımı ve çevresel ayak izinin azaltılması açısından büyük katkılar sağlamaktadır. Bu tür davranış tutumları, atık miktarını azaltacak, doğal kaynakların tükenmesini yavaşlatacak ve ekolojik olarak sürdürülebilir bir geleceğe yönelik atılan bir adım olarak nitelendirilebilir.

Tablo 9. “Sürdürülebilirliği Destekleyen Geri Dönüştürülmüş Tekstil Ürünlerinin Ambalajlarının Da Geri Dönüşüme Uygun Olması Gerektiğini Düşünüyorum” Sorusunun Ki-Kare Testi Test Değerlendirmesi

	Değer	Serbestlik Derecesi (df)	Anlamlılık Düzeyi (Asimptotik Anlamlı 2 yönlü)
Pearson Ki-Kare	5,761 ^a	4	,218
Olabilirlik Oranı	6,081	4	,193
Doğrusal-Doğrusal İlişki	1,637	1	,201
Geçerli Vaka Sayısı	378		

6 hücre (%60,0) beklenen değeri 5'in altında olan frekans içermektedir. En düşük beklenen değer 0,87'dir.

Tablo 9'da cinsiyet değişkeni anlamında incelendiğinde, P-değerinin 0.05'ten küçük olması, analiz edilen değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu gösterir. Diğer bir ifade ile yöneltilen soru cinsiyetler üzerinde farklı cevaplar alınmasına sebep olmuştur. Yapılan Ki-Kare testi sonucunda, analizde yer alan 6 hücrenin (%60,0) beklenen frekans değeri 5'in altında kalmıştır. Ayrıca, en düşük beklenen değer 0,87 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, Ki-Kare testinin geçerliliği açısından ciddi bir sınırlılık oluşturmakta ve test varsayımlarının sağlanmadığını göstermektedir.

Tablo 10. “İkinci El Kıyafet Almayı Tercih Ederim” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	43	11,38
Kesinlikle katılıyorum	12	3,17
Katılmıyorum	164	43,39
Kesinlikle katılmıyorum	105	27,78
Kararsızım	54	14,29
Toplam	378	100,0

Tablo 10'da görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %43,49'u "katılıyorum", %27,78'si şeklinde yanıt vererek, "ikinci el kıyafet almayı tercih ederim" sorusuna olumsuz cevap vermişlerdir. İkinci el ürünlerin yeniden kullanımı hem ürünlerin hem de hammaddelerin ömrünü uzatmakta ve yeni ürün üretimine duyulan ihtiyacı azaltarak atık oluşumunu minimize etmektedir. Bu yaklaşım, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada önemli bir rol oynamakta ve kaynakların daha verimli kullanılmasına katkı sağlamaktadır. Yalnız, ikinci el ürün alımında sürdürülebilirlik genellikle doğrudan bir motivasyon kaynağı olarak

görülmemektedir. Tüketiciler, çevresel faydaların farkında olsalar da bu durum satın alma kararlarını belirleyen temel etkenlerden biri olarak öne çıkmamaktadır.

Tablo 11. “Yıpranan Kıyafetlerimi Onararak Tekrar Kullanmayı Tercih Edebilirim” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	206	54,50
Kesinlikle katılıyorum	66	17,46
Katılmıyorum	50	13,23
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,12
Kararsızım	48	12,70
Toplam	378	100,0

Tablo 11’de görüldüğü gibi ankete katılan lise öğretmenlerinin Yıpranan kıyafetlerimi onararak tekrar kullanmayı tercih edebilirim ifadesi sorusuna %54,50’si “katılıyorum, %17,46’sı “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermişleridir. Basit tamir yöntemleriyle doğaya tonlarca tekstil atığının karışmasının önüne geçmek mümkündür. Katılımcıların, onarım ve iyileştirme süreçleri aracılığıyla geri dönüşüme doğrudan katkı sağladıkları söylenebilir.

Tablo 12. “Sürdürülebilir Kıyafet ve Diğer Tekstil Ürünlerini Bulmak Zor Değildir.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	100	26,46
Kesinlikle katılıyorum	17	4,50
Katılmıyorum	150	39,68
Kesinlikle katılmıyorum	23	6,08
Kararsızım	88	23,38
Toplam	378	100,0

Tablo 12’de ankete katılan lise öğretmenlerinin %39,68’si sürdürülebilir kıyafet ve diğer tekstil ürünlerini bulmak zor değildir sorusuna olumsuz cevap vermişlerdir. Bu doğrultuda; sürdürülebilir kıyafet ve diğer tekstil ürünlerini bulmak konusunda geniş kitlelere ulaşmak gerektiği sonucunu düşünebiliriz. Üretici firmaların sürdürülebilir ürünlerinin farkındalığını artırmak gibi stratejiler yer alabilir. Dijital platformlarda da reklam yaparak daha geniş kitlelere ulaşılabilir.

Tablo 13. “Sürdürülebilir Tekstil Ürünlerinin Fiyatlarının Yüksek Olması Kabul Edilebilir Bir Durumdur.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	63	16,67
Kesinlikle katılıyorum	19	5,03
Katılmıyorum	186	49,21
Kesinlikle katılmıyorum	63	16,67
Kararsızım	47	12,43
Toplam	378	100,0

Tablo 13’te ankete katılan lise öğretmenlerinin %49,21’i “katılmıyorum” ve %16,67’i “kesinlikle katılmıyorum” ifadeleri seçmişlerdir. Katılımcıların "kesinlikle katılmıyorum" ve "katılmıyorum" yanıtları, sürdürülebilir tekstil sektörü hakkında farkındalık seviyelerinin yeterli olmadığına işaret etmektedir. Sürdürülebilir tekstil ürünlerinin yüksek maliyeti, üretim sürecinde doğal kaynakların korunması, atık yönetimi ve işçi haklarının gözetilmesi gibi sürdürülebilirlik ilkelerine uygun hareket edilmesinden kaynaklanmaktadır. Sürdürülebilir tekstil ürünlerinin yüksek maliyeti, üretim sürecinde doğal kaynakların korunması, atık yönetimi ve işçi haklarının gözetilmesi gibi sürdürülebilirlik ilkelerine uygun hareket edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu ürünler, geleneksel tekstil ürünlerine kıyasla daha yüksek kalite standartlarına sahiptir ve üretimde kullanılan çevre dostu yöntemler, uzun vadede hem ekonomik hem de ekolojik açıdan daha avantajlıdır. Sürdürülebilir

tekstil ürünlerinin maliyetini belirleyen en önemli faktör, bu yüksek standartların üretim sürecinin her aşamasında titizlikle uygulanmasıdır. Katılımcıların bu konudaki olumsuz görüşleri, sürdürülebilirlik kavramı ve sektördeki uygulamalar hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarının göstergesi olarak kabul edilmelidir.

Tablo 14. “Sürdürülebilir Tekstil Ürünlerini Satın Almayı Tercih Edebilirim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	262	69,31
Kesinlikle katılıyorum	64	16,93
Katılmıyorum	9	2,38
Kesinlikle katılmıyorum	1	0,26
Kararsızım	42	11,11
Toplam	378	100,0

Tablo 14’te verilen bilgilere göre ankete katılan lise öğretmenlerinin %69,31’i “katılıyorum” ifadesini seçmişlerdir. Sürdürülebilir tekstil ürünlerini satın almayı tercih edebilirim ifadesi verilen cevaplara göre katılımcıların sürdürebilir tekstil ürünlerini almaya olumlu baktıkları düşünülmektedir.

Tablo 15. “Hazır Giyim Ürünleri Kolay Ulaşılabilir Olduğu İçin Geri Dönüşüme İhtiyaç Olmadığını Düşünüyorum” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	38	10,05
Kesinlikle katılıyorum	6	1,59
Katılmıyorum	186	49,21
Kesinlikle katılmıyorum	113	29,89
Kararsızım	35	9,26
Toplam	378	100,0

Tablo 15’te görüldüğü gibi ankete katılan lise öğretmenlerinin %49’21’i “katılmıyorum” %29,89’u ise “kesinlikle katılmıyorum ifadesini tercih etmişlerdir.

Verilen cevaplar doğrultusunda; hazır giyim sektöründe ürünlerin hızlı tüketiliyor olması çevre açısından olumsuz bir durumdur. Hazır giyim sektöründeki üretimi yavaşlatma adına ve kaynakları daha sınırlı şekilde kullanmak için geri dönüşüme ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmı hazır giyim ürünlerinin kolay ulaşılabilir olmasının geri dönüşüm ihtiyacını ortadan kaldırmadığını düşünülmektedir.

Tablo 16. “Tekstil Ürünlerinin Kullanım Talimatına Uygun Kullanılmasının Giysinin Ömrünü Uzattığını Düşünüyorum” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	176	46 ,56
Kesinlikle katılıyorum	164	43 ,39
Katılmıyorum	18	4,76
Kesinlikle katılmıyorum	4	1,06
Kararsızım	16	4,23
Toplam	378	100,0

Tablo 16’da görüldüğü gibi ankete katılan lise öğretmenleri %43,39’u “katılıyorum” yanıtları, tekstil ürünlerinin kullanım talimatlarına uygun şekilde kullanılmasının giysilerin ömrünü uzattığı fikrini büyük oranda benimsediklerini göstermektedir. Bu sonuç, katılımcıların sürdürülebilir tekstil kapsamında, ürün etiketlerinde yer alan kullanım talimatlarının önemli bir rol oynadığının farkında olduklarını düşündürmektedir. Bakım etiketleri, giysilerin uzun ömürlü olmasını sağlamak amacıyla ürünün doğru şekilde kullanılması ve korunması için gerekli bilgileri içermektedir. Bu etiketlerde, giysinin malzeme yapısına ve üretim özelliklerine uygun bakım yöntemleri uluslararası standartlara dayalı sembollerle gösterilmektedir. Doğru bakım uygulamaları, tekstil ürünlerinin deformasyonunu önleyerek kullanım süresini uzatmakta ve dolayısıyla sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarına katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, katılımcıların kullanım

talimatlarına gösterdiği hassasiyet, sürdürülebilir moda ve çevre dostu tüketim anlayışının güçlenmesine yönelik önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Tablo 17. “Tekstil Ürünü Satın Alırken Geri Dönüşüm Yoluyla Üretilen Ürünleri Öncelikle Tercih Ederim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	148	39,15
Kesinlikle katılıyorum	25	6,61
Katılmıyorum	92	24,34
Kesinlikle katılmıyorum	6	1,59
Kararsızım	107	28,31
Toplam	378	100,0

Tablo 17’de görüldüğü gibi ankete katılan lise öğretmenlerinin %39,15’i “katılıyorum” seçeneğini seçmişlerdir. Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda geri dönüşüm döngüsü içinde hammaddenin geri dönüşüm malzemesi ile yapılmasının satın alma tercihlerinde öncelikli nedeni haline gelmesini vurgulayacak çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir. Tekstil ürünü satın alımında dikkat edilecek unsurlardan biri de kullanılan hammaddenin geri dönüşüm döngüsü içinde olmasıdır. Hammadde olarak geri dönüşüm malzemelerinden yapılmayan ürünlerin doğaya karışma süresinin binlerce yıl sürebilme sorunu oluşturmaktadır. Doğaya dönüşmeyen atıklar çevre kirliliğine sebebiyet vermektedir. Tekstil atıklarının dünya üzerindeki olumsuz etkisini azaltmaya yardım etmenin yollarından biri, geri dönüştürülmüş malzemelerden yapılmış ürünleri tercih etmek ve satın almaktır.

Tablo 18. “Tekstil Ürünlerinde Bulunan İçerik Etiketlerinde Sürdürülebilirliğe Ait Açıklama ve Sembollerin Yeterli ve Etkili Olduğunu Düşünüyorum.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	106	28,04
Kesinlikle katılıyorum	29	7,69

Katılmıyorum	147	38,89
Kesinlikle katılmıyorum	15	3,97
Kararsızım	81	21,43
Toplam	378	100,0

Tablo 18’de görüldüğü gibi ankete katılan lise öğretmenlerinin, %38,89’u “katılmıyorum”, şeklinde verdikleri yanıt doğrultusunda tüketicilerde etiket bilgilerine bakarak ürünleri satın alma alışkanlığının oluşması, ürünün geri dönüşüme kazandırılması açısından önemlidir. Özellikle ambalaj etiketlerine geri dönüşüm işaretinin konulması, sürdürülebilir bir çevrenin sağlanması açısından önemli bir uygulamadır. Verilen cevaplara göre etiket üzerinde sürdürülebilirliğe ait sembol ve açıklama kısmının yetersiz olduğu fikrinin ağır bastığını düşünebiliriz.

Tablo 19. “Geri Dönüşüm Yoluyla Kazanılmış Bir Ürün Almayı Tercih Etmeyebilirim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	72	19,05
Kesinlikle katılıyorum	10	2,65
Katılmıyorum	188	49,74
Kesinlikle katılmıyorum	50	13,23
Kararsızım	58	15,34
Toplam	378	100,0

Tablo 19’da görüldüğü gibi ankete katılan lise öğretmenlerinin %49,74’ü “katılmıyorum” şeklinde verdikleri yanıtla geri dönüşüm yoluyla kazanılmış bir ürün almayı tercih etmeyebilirim ifadesi, geri dönüşüm yoluyla kazanılmış bir ürün almayı tercih etmeyebilirim şeklindedir ve görünüşte olumsuz bir ifade gibi görünmektedir. Ancak, ifade gerçekte bir olumlu davranışın ifadesidir. Bu nedenle, katılımcıların geri dönüşüm yoluyla kazanılmış ürünleri tercih ettikleri ve sürdürülebilirlik bilincine sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 20. “Tekstil Ürünleri Satın Alırken Doğal İçerikli veya Geri Dönüşümlü Ürünler Almayı Tercih Ederek Gelecek Nesilleri Düşünürüm” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	227	60,05
Kesinlikle katılıyorum	90	23,81
Katılmıyorum	16	4,23
Kesinlikle katılmıyorum	1	0,26
Kararsızım	44	11,64
Toplam	378	100,0

Tablo 20 incelendiğinde ankete katılan lise öğretmenlerinin %60,05’i “katılıyorum” seçeneğini tercih edenlerin tekstil ürünleri satın alırken doğal içerikli veya geri dönüşümlü ürünler almayı tercih ederek gelecek nesilleri düşünürüm ifadeleri sürdürülebilirlik kavramı için önem teşkil etmektedir. Katılımcıların doğal içerikli veya geri dönüşümlü ürünleri tercih ederek gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılamalarına olanak tanıdığı ve bu şekilde bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecekteki kaynakların tükenmesini önleme çabası gösterildiği anlaşılmaktadır. Bu, sürdürülebilirlik kavramının temel öğelerinden biri olan gelecek nesillere duyarlılık ve sorumluluk bilincinin katılımcılar tarafından önemsendiğini ve davranışlarına yansıttıklarını görmekteyiz.

Tablo 21. “Okullarda Verilecek Sürdürülebilirlik Eğitiminin Sürdürülebilirliğe Karşı Farkındalığı Arttıracak Düşünüyorum.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	172	45,50
Kesinlikle katılıyorum	184	48,68
Katılmıyorum	10	2,65
Kesinlikle katılmıyorum	1	0,26
Kararsızım	11	2,91
Toplam	378	100,0

Tablo 21 incelendiğinde ankete katılan lise öğretmenlerinin %48,68 “kesinlikle katılıyorum” ve %45,50’si “katılıyorum” seçeneğini tercih etmiştir. Lise öğretmenlerine yapılan bu ankette, okullarda verilen sürdürülebilirlik eğitimlerinin yetersiz kaldığını, zorunlu ders olarak müfredatta yer alması halinde farkındalığın artacağını düşünmektedirler.

Tablo 22. “Sürdürülebilirlik ve Geri Dönüşüm Konularında Yeterli Duyarlılığa Sahip Olduğumu Düşünüyorum.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	200	52,91
Kesinlikle katılıyorum	42	11,11
Katılmıyorum	50	13,23
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,32
Kararsızım	81	21,43
Toplam	378	100,0

Tablo 22 incelendiğinde ankete katılan lise öğretmenlerinin %52,91 “katılıyorum” seçeneğini tercih etmiştir büyük oranı kişisel olarak yeterli duyarlılığa sahip olduğunu düşünmektedir.

Tablo 23. “Satın Alacağım Tekstil Ürününün Üretiminde Kullanılan Hammadde İçeriklerine Dikkat Ederim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	208	55,03
Kesinlikle katılıyorum	86	22,75
Katılmıyorum	39	10,32
Kesinlikle katılmıyorum	6	1,59
Kararsızım	39	10,32
Toplam	378	100,0

Tablo 23'te ankete katılan lise öğretmenlerinin %55,03'ü katıldıkları seçeneğini tercih etmelerini satın alınan ürünlerin hammadde içeriğine dikkat etmesi katılımcıların çevresel duyarlılık ve sürdürülebilirlik konularında önemli bir farkındalığa sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 24. “Büyük Tekstil Markalarının Sürdürülebilirlik ile İlgili Farkındalık Çalışmalarını Yeterli Buluyorum.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	36	9,52
Kesinlikle katılıyorum	8	2,12
Katılmıyorum	216	57,14
Kesinlikle katılmıyorum	46	12,17
Kararsızım	72	19,05
Toplam	378	100,0

Tablo 24 incelendiğinde ankete katılan lise öğretmenlerinin %57,14'ü katıldıklarını seçeneğini tercih etmelerinin büyük tekstil markalarının sürdürülebilirlik ile ilgili farkındalık çalışmalarını yeterli bulduğundan dolayı olduğu düşünülmektedir. Covid-19 pandemisinin, insanların dışarıya çıkmadığı dönemlerinde doğa, kendini yenileyerek tüm insanlığa; siz olmasınız da ben yaşarım mesajını net bir şekilde vermiştir. Bu doğrultuda bir sonraki nesli düşünülerek harekete geçilmesi gerektiği bilinci taşıyan moda markalarının sayısı artmıştır.

Tablo 25. “Çalıştığım Okulda Geri Dönüşüm Konusunda Öğrencilerin Bilgi Sahibi Olduğunu Düşünüyorum.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	132	34,92
Kesinlikle katılıyorum	15	3,97
Katılmıyorum	108	28,57
Kesinlikle katılmıyorum	31	8,20
Kararsızım	92	24,34

Toplam	378	100,0
--------	-----	-------

Tablo 25 incelendiğinde ankete katılan lise öğretmenlerinin %34,92’si “katıldıklarını” seçeneğini tercih etmelerini çalıştıkları okulda geri dönüşüm konusunda öğrencilerin bilgi sahibi olduğunu yeterli bulduğunu düşünebiliriz. Geri dönüşüm düşüncesinin, erken çocukluk döneminden itibaren okul öncesinden lise düzeyine kadar tüm derslerde bir yöntem olarak ele alınması, bu bilincin günlük yaşama kazandırılması açısından kritik bir rol oynamaktadır. Erken yaşlarda edinilen bu tutum, bireylerin çevresel sürdürülebilirliğe yönelik duyarlılığını artırarak, kalıcı davranış değişikliklerine katkıda bulunmaktadır.

Tablo 26. “Tekstil Ürünlerini Satın Alırken Yalnızca Fiyatına Dikkat Ederim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	39	10,32
Kesinlikle katılıyorum	10	2,65
Katılmıyorum	263	69,58
Kesinlikle katılmıyorum	39	10,32
Kararsızım	27	7,14
Toplam	378	100,0

Tablo 26 incelendiğinde ankete katılan lise öğretmenlerinin %69,58’si “kesinlikle katılmadıkları” seçeneğini tercih etmelerini Katılımcıların tekstil ürünü alırken sadece fiyatına bakmadıklarını, bazı değerleri göz önünde bulundurdıkları fikrini düşünebiliriz. Tekstil ürünlerini satın alırken dikkat etmemiz gereken bazı önemli maddeler bulunmaktadır. Ürünün kalitesi, hangi malzemeden yapıldığı, beden ve uygunluğu, marka güvenilirliği ve fiyat ve bütçe olarak sıralandırabiliriz.

Tablo 27. “Tekstil Giyim Ürünü Satın Alırken Tercih Ettiğim Markanın Prestijine Dikkat Ederim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	152	40,21
Kesinlikle katılıyorum	25	6,61
Katılmıyorum	138	36,51
Kesinlikle katılmıyorum	27	7,14
Kararsızım	36	9,52
Toplam	378	100,0

Tablo 27’de, ankete katılan lise öğretmenlerinin %40,21’inin “katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir. Bu sonuç, tekstil giyim ürünü satın alırken tercih edilen markanın prestijinin tüketici tutumlarında önemli bir parametre olduğunu göstermektedir. Marka prestijinin önemi ürün satın alırken dikkate alınması gereken bir faktördür. Tüketiciler, markanın prestijini genellikle ürün kalitesi, güvenilirlik ve itibarla ilişkilendirir. Bu nedenle, bir ürünün markası, satın alma kararlarını doğrudan etkileyebilir. Bununla birlikte, yalnızca marka prestijine odaklanmak, ürünün gerçek kalitesi veya diğer önemli faktörler göz ardı edildiğinde yanlış bir karar alınmasına neden olabilir. Bu sebeple, marka prestiji, diğer faktörlerle birlikte değerlendirilerek satın alma sürecinde dikkate alınmalıdır.

Tablo 28. “Satın Alacağım Tekstil Ürünlerinde Öncelikli Tercihim Güncel Modaya Uygun Bir Ürün Olmasıdır.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	79	20,90
Kesinlikle katılıyorum	24	6,35
Katılmıyorum	194	51,32
Kesinlikle katılmıyorum	40	10,58
Kararsızım	41	10,85
Toplam	378	100,0

Tablo 28 incelendiğinde, ankete katılan lise öğretmenlerinin %51,32'si “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 29. “Kullanılmış ve Yıpranmış Giysilerimi Tekstil Geri Dönüşüm Kumbarasına Atmayı Tercih Edebilirim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	198	52,38
Kesinlikle katılıyorum	138	36,51
Katılmıyorum	14	3,70
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,32
Kararsızım	14	6,08
Toplam	378	100,0

Tablo 29 incelendiğinde, ankete katılan lise öğretmenlerinin %52,38'i “katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir. Tüketici sonrası tekstil atığı, tüketicinin bir giysiyi artık giymeyip çöpe attıktan sonra ortaya çıkan atığa denir. Sürdürülebilir moda için geri dönüşüm dolapları önemli bir yere sahiptir. Sıfırdan yeni ürünler üretmek yerine, geri dönüştürülen malzemelerin kullanımı teşvik edilir.

Tablo 30. “Kullanılmış ve Yıpranmış Tekstil Ürünlerimin Onarımını Yapararak Tekrar Kullanabilirim” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	209	55,29
Kesinlikle katılıyorum	68	17,99
Katılmıyorum	48	12,70
Kesinlikle katılmıyorum	3	0,79
Kararsızım	50	13,23
Toplam	378	100,0

Tablo 30 incelendiğinde, ankete katılan lise öğretmenlerinin %52,29'u “katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir. Katılımcıların kurtarma, onarım ve tamir

işlemlerini tercih etmeleri sürdürülebilir tekstil ve geri dönüşüm alanlarına olumlu bir katkı sağladıklarını düşünebiliriz.

Tablo 31. “Kullanılmış Tekstil Ürünlerimin Geri Dönüşümünü Yapmadan Doğrudan Çöpe Atabilirim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	19	5,03
Kesinlikle katılıyorum	7	1,85
Katılmıyorum	191	50,53
Kesinlikle katılmıyorum	135	35,71
Kararsızım	26	6,88
Toplam	378	100,0

Tablo 31 incelendiğinde, ankete katılan lise öğretmenlerinin %50,03’ü “katılmıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir. Katılımcıların kurtarma, onarım ve tamir işlemleri seçeneklerinden en az birini uyguladığı ve katkıda bulunduğunu düşünebiliriz.

Tablo 32. “Tekrar Kullanmayacağım Tekstil Ürünlerini Dolabımda Saklamayı Tercih Ederim.” Sorusunun Frekans ve Yüzde Dağılım Verileri

	Frekans	Yüzde değeri
Katılıyorum	41	10,85
Kesinlikle katılıyorum	12	3,17
Katılmıyorum	196	51,85
Kesinlikle katılmıyorum	75	19,84
Kararsızım	54	14,29
Toplam	378	100,0

Tablo 32’de, ankete katılan lise öğretmenlerinin %51,85’i “katılmıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir. Katılımcıların kurtarma, onarım ve tamir işlemlerini tercih etmeleri sürdürülebilir tekstil ve geri dönüşüm alanlarına olumlu bir katkı sundukları düşünülmektedir. Tekstil ve giyim sektöründe ortaya çıkmış sürdürülebilirlik

yaklaşımlarının içinde kullanılmayan ürünleri yeniden dönüştürme, yeniden kullanım (reuse), yeniden giyim (rewear), kurtar (rescue), yeniden keşif (reinvent), başka amaca uygun hale getir (repurpose), onar (repair), azalt (reduce) ve değerlendir (reclaim) şeklinde sıralanır. Dolapta saklanmayan giysilerin belirtilen aşamalardan herhangi birisini uyguladıklarını, yeniden değerlendirilmesi için sürdürülebilir bir moda döngüsü oluşturmak adına kaynakların verimli kullanılmasını ve atık miktarını azaltmak için bu döngüye dahil oldukları öngörülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sürdürülebilirlik kavramının gelişimi ve hayata tam olarak geçirilebilmesi için günümüz tüketici ve üretici profiline bilinçlenmesi, sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımı, eğitimci ve öğrencilerin bilinçlendirilmesi, okul öncesi kademesinden başlayarak gündelik hayata entegre edilmesi, hükûmetlerin olumlu yaklaşımlarını da kapsayan bir zincir oluşturmak gerekmektedir. Sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm için bütün paydaşların çabalarının ortak sonucu olduğunu söyleyebiliriz. Aile içinde eğitime başlayan çocuk, okul öncesi eğitim ile okula ilk adımını atar. Öğretmenlerinin yardımı ile bulunduğu dünyayı kavrama beceresini elde eder. Öğretmenlerinin kişisel tutumlarını gözlemleyerek kendi davranışlarını şekillendirir. Bu durum, öğrencilerin öğretmenlerini taklit ederek benzer davranışları sergileme eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Bu çalışmada lise öğretmenlerinin; sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm hakkındaki kişisel bilgilerinin de tüketici davranışlarına yansıdığını düşünebiliriz. Günlük hayatlarında da “yeşil tüketici” davranışları sergiledikleri anlaşılmaktadır. Yeşil tüketici terimi; tüketim alışkanlıklarının çevresel etkilerini ve sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini göz önünde bulunduran, çevre dostu ürünleri tercih eden ve sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını benimseyen bireyleri ifade etmektedir.

- Gerçekleştirilen çalışma kapsamında, katılımcıların %42,33’ü, “Tekstil giyim ürünlerini yalnızca ihtiyaç duyduğumda satın alırım” ifadesine katıldıklarını, %51,59’u, “Tekstil ürünlerinde sürdürülebilirlik hakkında bilgi sahibiyim”

ifadesine katıldıklarını, %54,23'ü, "Geri dönüştürülmüş veya organik tekstil ürünlerinin daha çevre dostu olduğunu düşünüyorum" ifadesine katıldıklarını aktarmışlardır.

- Çalışma dahilindeki katılımcıların %50,79'u, "Alışveriş yaparken çevreye karşı sürdürülebilirliği destekleyen firmaları öncelikli olarak tercih ederim" ifadesine katıldıklarını ifade etmiştir. "Sürdürülebilirliği destekleyen geri dönüştürülmüş tekstil ürünlerinin ambalajlarının da geri dönüşüme uygun olması gerektiğini düşünüyorum" ifadesine katılımcıların %47,71'i katıldıklarını, %51,59'u ise kesinlikle katıldıklarını ifade etmiştir.
- Öğretmenlerin %43,49'u, "İkinci el kıyafet almayı tercih ederim" ifadesine katılmadıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların %54,50'si, "Yıpranan kıyafetlerimi onararak tekrar kullanmayı tercih edebilirim" ifadesine katıldıklarını, %17,46'sı ise kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.
- Sürdürülebilir kıyafet ve diğer tekstil ürünlerini bulmak zor değildir" ifadesine katılımcıların %39,68'i katılmadıklarını belirtmiştir. Katılımcıların %49,21'i, "Sürdürülebilir tekstil ürünlerinin fiyatlarının yüksek olması kabul edilebilir bir durumdur" ifadesine katılmadıklarını, %16,67'si ise kesinlikle katılmadıklarını ifade etmiştir.
- Çalışmaya katılanların %43,39'u, "Tekstil ürünlerinin kullanım talimatına uygun kullanılmasının giysinin ömrünü uzattığını düşünüyorum" ifadesine katıldıklarını belirtmiştir. Tekstil ürünü satın alırken geri dönüşüm yoluyla üretilen ürünleri öncelikli tercih ederim" ifadesine katılımcıların %39,15'i katıldıklarını ifade etmiştir.
- En fazla oranla Katılımcıların %60,05'i, "Tekstil ürünleri satın alırken doğal içerikli veya geri dönüşümlü ürünler almayı tercih ederek gelecek nesilleri düşünürüm" ifadesine katıldıklarını belirtmiştir. Bu durum öğretmenlerin hammadde konusundaki tercihlerinin çevre bilinci doğrultusunda odaklandığını ifade etmektedir.

- En az oranla yanıtlanan soruda, Katılımcıların %34,92'si, "Çalıştığım okulda geri dönüşüm konusunda öğrencilerin bilgi sahibi olduğunu düşünüyorum" ifadesine katıldıklarını belirtmiştir. Bu cevaba istinaden sürdürülebilirlik ile ilgili eğitimlerin artırılması ve farkındalık oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.
- Katılımcıların %69,58'i, "Tekstil ürünlerini satın alırken yalnızca fiyatına dikkat ederim" ifadesine kesinlikle katılmadıklarını belirtmiştir. Bir diğer çok yüksek oranda cevap alan soruda, Katılımcıların %69,58'i, "Tekstil ürünlerini satın alırken yalnızca fiyatına dikkat ederim" ifadesine kesinlikle katılmadıklarını belirtmiştir. Bu cevap ile öğretmenlerin ekonomik unsurları ön planda tuttuğu ve sürdürülebilirlik ile ilişkilendirme konusunu ikinci planda düşündüğü öne çıkmaktadır. Katılımcıların %40,21'i, "Tekstil giyim ürünü satın alırken tercih ettiğim markanın prestijine dikkat ederim" ifadesine katıldıklarını ifade etmiştir.
- Ev tekstili ürünlerini sadece ihtiyacım olduğunda satın alıyorum" sorusunda p değeri 0,05 anlamlılık düzeyinden daha küçüktür ($p < 0,05$), bu da analiz edilen cinsiyet değişkeni ile yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. "Tekstil giyim ürünlerini sadece ihtiyacım olduğunda satın alıyorum" ve "Tekstil ürünlerinde sürdürülebilirlik konusunda bilgi sahibiyim" sorularında da benzer şekilde örneklemdeki cinsiyet değişkeninin bağımlı olduğu ve rastgele bir dağılım göstermediği görülmüştür.

Sonuç olarak, gerçekleştirilen çalışma kapsamında, lise öğretmenlerinin sürdürülebilirlik ile ilgili farkındalıklarını analiz etmek için, tekstil sürdürülebilirlik algısının eğitim, cinsiyet, yaş, branş gibi çeşitli demografik faktörler üzerinden anlaşılabilceği istatistiksel bir analiz gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu çalışma, katılımcıların tekstil ürünleri satın alma tercihleri, sürdürülebilirlik bilinci ve geri dönüşüm konusundaki tutumlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmiştir. Öz-

bildirim temelli veriler, katılımcıların kendilerini olumlu gösterme eğilimleri nedeniyle sosyal beğenirlik yanlılığına açık olabilir. Ayrıca, bu çalışmada elde edilen verilerin analizi araştırmacının yorumu doğrultusunda gerçekleştirilmiştir; dolayısıyla farklı araştırmacılar benzer verileri farklı şekillerde yorumlayabilir. Bulgular, katılımcıların önemli bir kısmının tekstil ürünlerini yalnızca ihtiyaç duyduklarında satın aldığını ve sürdürülebilir tekstil ürünlerine yönelik farkındalığa sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, çevre dostu ürünleri tercih etme eğiliminde olan katılımcıların, geri dönüşümle üretilen ürünlerin ambalajlarına da dikkat ettiği ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilirlik konusundaki farkındalığın artırılmasının önemi, özellikle okullarda sürdürülebilirlik eğitiminin gerekliliği vurgulanarak bir kez daha öne çıkmıştır. Ancak, katılımcıların ekonomik unsurları ön planda tuttuğu ve fiyat gibi faktörlerin sürdürülebilirlik bilincine kıyasla daha etkili olduğu gözlemlenmiştir. Bireylerin birçok akademik çalışmada (Öner, 2023:2021; Tiber ve Yücel, 2018:969; Şahinkoç ve Öncel, 2022:371) sürdürülebilirlik konusundaki farkındalıklarının artmakta olduğu görülmektedir. Bu çalışma, literatürü destekler nitelikte, sürdürülebilir tekstil ürünlerinin erişilebilirliğinin artırılması, fiyatlandırma stratejilerinin gözden geçirilmesi ve sürdürülebilirlik bilincinin yaygınlaştırılması gerektiğini ifade etmektedir.

4.ÖNERİLER

Gerçekleştirilen çalışmanın bulguları ışığında, sürdürülebilirlik bilincinin artırılması ve çevre dostu tekstil ürünlerinin tercih edilmesine yönelik çeşitli adımlar önerilmektedir. Bu öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Eğitim kurumlarında, öğretmenlere ve öğrencilere yönelik, atık yönetimi ve geri dönüşüm, yenilenebilir enerji, su tasarrufu ve yönetimi, doğal kaynakları koruma, karbon ayak izi azaltma, iklim değişikliği farkındalığı gibi sürdürülebilirlik temalı eğitimlerin ve projelerin yaygınlaştırılması sağlanabilir. Müfredata ders içeriği olarak eklenebilir.

- Öğretmenlerin sürdürülebilirlik konusundaki bireysel tutumlarının öğrenciler üzerindeki etkisini daha sağlıklı değerlendirebilmek için ilerleyen çalışmalarda nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma desenli araştırmalara yer verilmesi önerilmektedir. Nicel düzeyde, öğretmen ve öğrencilere uygulanacak ölçekler aracılığıyla çevresel farkındalık, tutum ve davranış düzeyleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak analiz edilebilir. Nitel açıdan ise, öğrenci görüşmeleri, odak grup tartışmaları ve sınıf içi gözlemler yoluyla öğretmen tutumlarının öğrenci algısına ve davranışlarına yansımaları daha derinlemesine incelenebilir. Bu tür çok boyutlu yaklaşımlar, sürdürülebilirlik eğitiminin etkililiği konusunda daha kapsamlı ve geçerli sonuçlar elde edilmesine katkı sağlayacaktır.

- Basit bir yapay zekâ modeli tasarlayarak çevre sorunlarını analiz etme sağlanabilir. Örneğin, atık yönetimi optimizasyonu sağlayabilen ve doğayı koruma yöntemlerini öneren bir chatbot geliştirilebilir.

- Günlük kullanılan ürünlerin yaşam döngüsünü analiz eden bir araştırma yapılabilir. Bir tekstil materyali örnek alınarak tüm malzeme süreci incelenebilir ve daha çevre dostu alternatifler öğrencilere tanıtılabilir.

Bu öneriler, öğretmenlerin bireysel tutumlarını olumlu yönde geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda öğrenciler ve topluma bu bilinci aşlamak için önemli adımlar oluşturabilir. Ayrıca gelecekte yapılacak sürdürülebilir tekstil araştırmalarına ve geri dönüşüm sektörüne öngörü oluşturabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Bu çalışma için Süleyman Demirel Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 29.01.2025 tarihli ve 01 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Bailey, K., Basu, A., & Sharma, S. (2022). The environmental impacts of fast fashion on water quality: a systematic review. *Water*, 14(7), 1073.
- Carey, L., & Cervellon, M.-C. (2014). Ethical fashion dimensions: Pictorial and auditory depictions through three cultural perspectives. *Journal of Fashion Marketing and Management*, 18(4), 483–506.
- Çetin, L., & Tezcan, H. (2022). Geri Dönüşüm Kumaşlarla Giyim *Koleksiyonu*. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournl)*, 8 (95), 852–861.
- Garip, S. (2023). Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Geleneği Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *International Journal of Social Science Research*, 12(1), 1-19.
- Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3(3), 196-215.
- Gürcüm, B. H., & Yüksel, C. (2012). Moda Sektörünü “Yavaşlatan” Eğilim: Eko Moda ve Moda’da Sürdürülebilirlik. 1. Uluslararası Moda ve Tekstil Tasarımı Sempozyumu, 48-51.
- Henninger, C. E. (2015). Traceability the new eco-label in the slow-fashion industry? - Consumer perceptions and micro-organisations responses. *Sustainability*, 7, 6011-6032.

- Ismayilova, A. & Silviu, G. (2021). Cradle-to-Cradle in Project Management: A Case Study. *International Journal of Circular Economy and Waste Management (IJCEWM)*, 1(1), 54-80.
- Joergens, C. (2006). Ethical fashion: Myth or future trend? *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*, 10(3), 360–371.
- Jung, S., & Jin, B. (2014). A theoretical investigation of slow fashion: Sustainable future of the apparel industry. *International Journal of Consumer Studies*, 38(5), 510–519.
- MEB. (2025), 2023-2024 Eğitim Öğretim İstatistikleri, *Erişim Tarihi: 14.02.2025*, <https://www.meb.gov.tr/>
- Nemeša, I., Pešić, M., & Bozoki, V. (2024). MECHANICAL RECYCLING OF TEXTILE WASTE. *Textile Industry/Tekstilna Industrija*, 72(4).
- Onay, İ., & Arslan, İ. K. (2023). Moda Giyim Sektöründe Sürdürülebilirlik Arayışları; Yavaş Moda'nın Yükselişi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(46), 311-332. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1200641>
- Öner E. (2023). Tüketici Sonrası Tekstil Atıklarının Geri Dönüşümüne Yönelik Tüketici Tutumlarının İncelenmesi. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(3): 2009-2022.
- Öymen, G., & Kocabay-şener, N. (2024). Döngüsel Ekonominin Moda Sektöründeki Rolü. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 10(2), 116-137.
- Özen, Y., & Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimlerinde evren-örneklem sorunu. *KKEFDİ] OKKEF*, 1.
- Öztürk, M. (2017). Sürdürülebilir gelişme odaklı eğitim: Kuramsal çerçeve, tarihsel gelişim ve uygulamaya dönük öneriler. *İlköğretim Online*, 16(4), 1–11.
- Şahinkoç, E. M., Aydın, S., & Öncel, K. (2022). Türkiye’de Ekolojik Moda İçin Marka Yaratılması: Swot Analiziyle Durum Değerlendirilmesi. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 6(3), 359-377.

Tiber, B., & Yücel, S. (2018). Hazır Giyim Endüstrisinde Çalışan Tasarımcıların Sürdürülebilir Modaya Yönelik Yaklaşımları. Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi, 20(60), 955-971.

Wikipedia. (2024). Sürdürülebilirlik. *Erişim tarihi:* 01.01.2025, <https://tr.wikipedia.org/wiki/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

An estimated 92 million tons of textile waste is generated in the world every year and causes a lot of environmental pollution, which causes air pollution above normal values with the increase in production speed and quantities (Çetin & Tezcan, 2022:855). With the effect of globalization and intense competition, the fashion industry deeply affects both consumption habits and environmental balance. While fast fashion reaches the masses at low cost and high speed, it harms sustainability with increased waste and short-lived products. This study aims to evaluate the potential of high school teachers' individual attitudes toward sustainability in the field of textile and fashion design to reflect in their behaviour within the school environment, thereby creating awareness among students. Additionally, it seeks to anticipate how the sustainable practices adopted by teachers in their personal lives might influence the values they pass on to students. By examining the impact of teachers' individual attitudes toward textile sustainability on students, the study aims to contribute to enhancing environmental awareness and a sense of responsibility in education.

Method

In the study, a questionnaire form prepared by the researcher was used to evaluate the potential of teachers' individual attitudes toward sustainability to create awareness among students. The questionnaire aimed to assess the participants' knowledge of sustainable textiles and recycling, whether they prefer products made from recycled raw materials in their shopping choices, their knowledge and attitudes about recycling, their perspectives on fast fashion, and their awareness of the importance of packaging and labelling in the context of sustainable textiles and

recycling. It also explored whether participants engaged in consumer-driven recycling behaviours such as repairing, salvaging, and transforming, their observations of student behaviour related to recycling in the institutions where they teach, the functioning of recycling processes within the school, the sufficiency of this education, and their opinions and attitudes regarding student awareness on these topics.

In the first section, the frequency and percentage distributions of participants' demographic variables, such as age, gender, city of residence, educational background, marital status, and parenthood, were examined. In the second section, a pool of survey items was prepared following the survey development processes outlined by Anderson (1990). From this pool, 16 appropriate questions were selected and designed using a 5-point Likert scale model to measure students' reasons for choosing the textile and fashion design department. Participants responded using a scale consisting of five options: "agree," "strongly agree," "disagree," "strongly disagree," and "neutral." The 5-point Likert model was chosen to offer participants more options and increase reliability. A neutral response option was included to allow participants to refrain from providing a definitive answer if desired. The statistical evaluation of the data collected through the survey was conducted using the SPSS 26 software package. Based on the type of data obtained, frequency and percentage distribution values were analyzed, and cross-tabulations were created by comparing related questions.

Findings

Teachers actively practicing the teaching profession were chosen as the population for this study, representing individuals currently working in teaching roles. The survey study included a random sample of 378 individuals selected from this population. Among the high school teachers in the sample group, 44% were male, and 56% were female. Of the participants, 66.4% had a bachelor's degree, 31.0% held a master's degree, and 2.6% had a doctoral degree. When analyzing the distribution of participants based on the cities they lived in, Istanbul accounted for 36.5%, İzmir for 14.0%, Ankara for 13.2%, Antalya for 10.1%, Gaziantep for 7.4%, İskenderun for 7.1%, Kayseri for 6.3%, and Bursa for 5.3%. Regarding the distribution of participants by their teaching fields, Mathematics represented 18.8%, Turkish Language and Literature 13.0%, Physics 9.3%, Biology 8.5%, Chemistry 8.5%, Guidance 6.9%, English 6.6%, Physical Education 5.6%, History 4.2%, Geography 4.0%, Philosophy 2.9%, German 2.9%, Religious Education 2.6%, Computer Science 2.4%, Visual Arts 1.9%, Music 1.3%, and French 0.8%.

For the question "I only purchase home textile products when I need them," the p-value is smaller than the significance level of 0.05 ($p < 0.05$), indicating a statistically significant relationship between the analyzed gender variable and the

responses. For the questions "I only purchase textile clothing products when I need them" and "I am knowledgeable about sustainability in textile products," it was similarly observed that the gender variable in the sample is dependent and does not exhibit a random distribution.

Conclusion and Discussion

The highest proportion of participants, 60.05%, stated that they agree with the statement, "When purchasing textile products, I prefer natural or recycled products with future generations in mind." This indicates that teachers' preferences regarding raw materials are focused on environmental awareness. Similarly, 54.50% of participants stated that they agree with the statement, "I prefer to repair and reuse my worn-out clothes," while 17.46% indicated that they strongly agree. The high response rate to this question demonstrates that educators with a strong awareness of recycling are prevalent. In another question that received a very high response rate, 69.58% of participants stated that they strongly disagreed with the statement, "When purchasing textile products, I only pay attention to the price." This response highlights that teachers prioritize economic factors while considering the relationship with sustainability as a secondary concern. In the question with the lowest response rate, 34.92% of participants stated that they agree with the statement, "I think students in my school are knowledgeable about recycling." Based on this response, it is suggested that sustainability-related education should be increased, and efforts to raise awareness should be prioritized.

As a result, within the scope of the conducted study, a statistical analysis was carried out to analyze high school teachers' awareness of sustainability, demonstrating that the perception of textile sustainability can be understood through various demographic factors such as education, gender, age, and subject area.